

FDUV:s kommentarer till förslaget om Lag om särskild service med anledning av funktionshinder

Kommentarerna har skickats till Social- och hälsovårdsministeriet via ministeriets webropol-enkät 5.7.2017.

1. Bakgrundsinformation om svararen

Förnamn *	Lisbeth
Efternamn *	Hemgård
E-post	Lisbeth.hemgard@fduv.fi
Organisation som svaret representerar *	Förbundet De Utvecklingsstördas Vål rf.
Eventuell precisering	Tilläggsinformation: sakkunnig Annette Tallberg, tfn 040 674 7247, annette.tallberg@fduv.fi

2. Är den som svarat *

- En kommun
- En samkommun för ett specialomsorgsdistrikt
- En annan samkommun
- Ett ministerium
- En annan statlig myndighet
- En organisation
- En privatperson, den som utnyttjar funktionshinderservice
- En annan privatperson
- Inget av de ovannämnda, jag representerar
- _____

1 kap. Allmänna bestämmelser

1 § Lagens syfte

Syftet med denna lag är att

- 1) uppnå likabehandling, delaktighet och deltagande i samhället för personer med funktionsnedsättning,
- 2) förebygga och undanröja hinder som begränsar möjligheterna att uppnå likabehandling för personer med funktionsnedsättning,
- 3) främja förmågan att klara sig självständigt för personer med funktionsnedsättning och främja deras självbestämmanderätt, samt
- 4) tillförsäkra personer med funktionsnedsättning tillräcklig service av god kvalitet enligt deras individuella behov.

3. I 1 § finns bestämmelser om de genomgående principerna för lagen. Täcker bestämmelsen de mål som satts upp för funktionshindersservicen?

- X Ja
- Nej
- Tar inte ställning

4. Andra observationer om innehållet i 1 §.

FDUV stöder sammanslagningen av handikappservicelagen och specialomsorgslagen men lagförslaget måste kompletteras eftersom personer med utvecklingsstörning annars riskerar att försättas i en ojämlig ställning jämfört med andra personer med funktionsnedsättning. I och med att man nu slår ihop två lagar som till sin natur är väldigt olika varandra är det viktigt att man fäster särskild uppmärksamhet vid de speciella behov som personer med utvecklingsstörning har. Det är också viktigt att landskapet genom kontinuerlig kvalitetskontroll följer upp hur tjänsterna fungerar i praktiken. Med kvalitet avses bland annat tillräckliga tjänster och service av god kvalitet utgående från den enskilda individens behov på det egna modersmålet. Detta ansvar kan inte läggas på personerna som behöver stöd.

1 § Vi föreslår följande ändring i detaljmotiveringarna till 3. momentet:

”Syftet med lagen är att trygga förmågan för personer med funktionsnedsättning att klara sig självständigt, så att deras självbestämmanderätt förverkligas samt att de egna resurserna, förmågorna, färdigheterna och kunskapen kommer till användning på bästa möjliga sätt.”

FN-konventionens artikel 3 förutsätter att personer med funktionsnedsättning får stöd att klara sig självständigt så långt som möjligt samt stöd för att förverkliga självbestämmanderätten. Därtill förutsätter konventionen att alla får stöd att utvecklas till sin fulla förmåga, vilket innebär stöd för att på bästa sätt kunna utnyttja de egna resurserna, förmågorna, färdigheterna och erhållen kunskap. Genom att personen med funktionsnedsättning får rätt tjänster i i rätt tid har var och en möjlighet att utvecklas till sin fulla förmåga.

Lagens syfte är att skapa en helhet som tryggar de nödvändiga tjänster och det stöd som personer med funktionsnedsättning behöver i det dagliga livet. För att lagen ska trygga rättigheterna också för personer med utvecklingsstörning är det viktigt att lagen också omfattar stöd i situationer som innebär hjälp, omsorg och vård dygnet runt. Därtill bör bestämmelserna om stöd i att fatta beslut (fi: tuettu päätöksenteko) förtydligas.

Det är viktigt att informationen om brukarens rättigheter samt om olika slag av tjänster är tillgänglig. Detta är avgörande för att personer med funktionsnedsättning ska vara i jämlik ställning och därför bör denna information ges på ett sätt som brukaren förstår, med beaktande av brukarens modersmål samt eventuellt behov av hjälpmedel, tolkning (inkl. tal- och teckenspråk) samt alternativ och kompletterande kommunikation. Detta innebär också att tillräckliga resurser måste reserveras för utbildning av socialarbetare och servicehandledare. För en del personer med utvecklingsstörning kan det vara svårt att förstå helheten av tjänster och stöd trots tillgänglig information. FDUV framhåller att den personcentrerade planeringen ska genomföras i samarbete med kunden själv, men om en vuxen person inte på grund av utvecklingsstörning kan fatta beslut om sina tjänster även om hen får stöd, bör hens plan sammanställas i samarbete med personens lagliga företrädare eller anhörig eller annan närstående person. Servicehandledningen är mycket viktig för att helheten ska fungera.

För svenskspråkiga personer med utvecklingsstörning är det viktigt att få tjänster på sitt eget modersmål samt att man har möjlighet att ta del av den egna kulturen, inkluderat den språkliga miljön. De olika tjänsterna ska utvecklas och finnas tillgängliga också på svenska och landskapet bör ansvara för att detta uppfylls.

2 § Tillämpningsområde

Landskapet ska ordna service som avses i denna lag om en person på grund av en begränsning i funktionsförmågan till följd av långvarig funktionsnedsättning eller sjukdom nödvändigt och upprepade gånger behöver hjälp eller stöd för att klara ett normalt liv och personen inte med stöd av någon annan lag får tillräcklig och lämplig service enligt sitt intresse. Bestämmelser om landskapets organiseringsansvar finns i lagen om ordnande av social- och hälsovård (xx/xxxx).

Bestämmelser om produktionen av servicen finns i lagen om ordnande av social- och hälsovård, lagen om produktion av social- och hälsotjänster (xx/xxxx) och lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården (xx/xxxx).

Denna lag ska inte tillämpas på en sådan äldre person som avses i 3 § 2 punkten i lagen om stödjande av den äldre befolkningens funktionsförmåga och om social- och hälsovårdstjänster för äldre (980/2012) och vars behov av hjälp eller stöd huvudsakligen beror på sjukdomar eller skador som har uppkommit, tilltagit eller förvärrats i och med hög ålder eller på degeneration i anslutning till hög ålder.

5. Är det på basis av 2 § klart i vilka situationer speciallagen tillämpas?

- Ja
- Nej
- Tar inte ställning

6. I 2 § 3 mom. finns bestämmelser om avgränsningen av tillämpningsområdet.

Är avgränsningen tydlig?

- Ja
- Nej
- Tar inte ställning

Behövs avgränsningen?

- Ja
- Nej
- Tar inte ställning

7. Andra observationer om innehållet i 2 §.

Paragraf 2 § om lagens tillämpningsområde kräver förtydligande; det bör tydligt framgå vilka personer som omfattas av lagen. Behovet av stöd kan vara dygnet runt, dagligen eller mer sällan, men trots detta nödvändigt för personer med funktionsnedsättning. Dessa personer ska omfattas av funktionshinderlagen.

Tillämpningen av lagen blir svår då det ofta hänvisas till socialvårdslagen. Denna bedömning ska göras i samband med bedömningen av servicebehovet. När behovet är konstaterat ska man inte på nytt behöva göra bedömningen om vilken lag som ska tillämpas. I detta förslag är det oklart vilka tjänster som är subjektiva för personer med funktionsnedsättning. I sådana situationer där personen med funktionsnedsättning uppfyller kriterierna för tjänsterna i denna speciallag ska man anse att personen inte kan erhålla tillräckliga och ändamålsenliga tjänster i någon annan lag. Här bör man också beakta de ekonomiska konsekvenserna av tillämpningen av olika lagar. I dessa fall ska man inte avväga att tillämpa socialvårdslagens bestämmelser. I annat fall riskerar man att urvattna speciallagens syfte enligt 1§. Vi är särskilt oroliga över att personer med lindrig utvecklingsstörning inte kommer att omfattas av denna speciallag samt att tjänsterna för personer med stora kognitiva funktionsnedsättningar, autism och/eller överkänslighet (för ex. ljud, ljus) fortsättningsvis långt arrangeras som grupplösningar istället för att arrangera dem enligt de individuella behoven.

Vi stöder en åldersbegränsning i enlighet med förslaget. En begränsning är nödvändig för att tjänsterna i lagen riktas till personer med funktionsnedsättning. Vi ser en risk med att gränsdragningen mellan vilka funktionsnedsättningar som anses ha uppkommit på grund av ålder jämfört med tidigare erhållna funktionsnedsättningar och påpekar att funktionsnedsättningar som normalt hänför sig till ålder kan ha svårare konsekvenser för en person som har en funktionsnedsättning sedan tidigare. Ett exempel är en person som kommunicerar med tecken som plötsligt får en rörelsesjukdom som hindrar hen från att kommunicera med tecken. Rörelsesjukdomen kan anses vara åldersbetingad men för denna person innebär det dessutom att också personens möjligheter att kommunicera försvinner. Ett annat exempel är personer med utvecklingsstörning i relativt tidig ålder kan drabbas av minnessjukdomar, som vanligtvis uppstår först i senare ålder. Listan på exempel är inte uttömmande. I dessa situationer bör personen fortsättningsvis få tjänster via denna speciallag. Det är viktigt att man alltid beaktar helheten då det gäller personer som har funktionsnedsättning för att trygga att personen får ett fortsatt helhetsstöd.

4 § Medbestämmande för personer med funktionsnedsättning och stödjande av delaktighet

8. Bedöm om momenten behövs med tanke på tillämpningen av lagen.

Servicebehovet ska bedömas, servicen ska planeras och tillhandahållas och genomförandet ska följas i samarbete med personen med funktionsnedsättning och i de fall som avses i 9 och 10 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården (812/2000) i samarbete med personen med funktionsnedsättning och hans eller hennes lagliga företrädare, en anhörig eller någon annan närstående person.

- X Behövs
- Behövs inte
- Tar inte ställning

Bestämmelser om klientens rätt att få en utredning om åtgärdsalternativen finns i 5 § i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården och bestämmelser om klientens självbestämmanderätt och medbestämmande i 8, 9 och 10 § i den lagen. Bestämmelser om klientens medbestämmande i bedömningen av servicebehovet och i utarbetandet av en klientplan finns i 36, 39 och 41 § i socialvårdslagen (1301/2014).

- X Behövs
- Behövs inte
- Tar inte ställning

Medbestämmande för personer med funktionsnedsättning ska stödjas på det sätt som deras funktionsförmåga, ålder och livssituation förutsätter. Personer med funktionsnedsättning ska få använda sådana informations- och kommunikationssätt som lämpar sig för dem och ska vid behov få stöd för att få information, kunna bilda sig en egen åsikt och uttrycka den samt göra sin egen vilja gällande.

- X Behövs
- Behövs inte
- Tar inte ställning

Bestämmelser om utredning av barns och unga personers åsikter finns i 32 § i socialvårdslagen. För barn och unga personer ska det i tillräcklig omfattning ordnas hjälp och stöd med tanke på deras tillgång till information, kommunikation och interaktion.

- X Behövs
- Behövs inte
- Tar inte ställning

9. Andra observationer om innehållet i 4 §.

Vi påpekar att begreppet ”medbestämmande för personer med funktionsnedsättning och stödjande av delaktighet” i 4 § inte till fullo motsvarar det finska ”Vammaisen henkilön osallistuminen ja osallisuuden tukeminen”. Vi anser att det svenska begreppet medbestämmande i översättningen är bättre än det finska osallistuminen men begreppet borde vara självbestämmande (fi: itsemäärääminen).

Det är viktigt att servicebedömningen görs med hänsyn till de behov personen med funktionsnedsättning har. För personer med utvecklingsstörning kan detta innebära till exempel användning av alternativ och kompletterande kommunikation, tillräckligt med tid för beslutsfattande, utredning i personens närmiljö samt stöd i att fatta beslut, vilket förutsätter ett särskilt specialkunnande hos den professionella. För utbildning av professionella bör reserveras tillräckligt med medel. Vi vill påpeka att bl.a. miner, gester och kroppsspråk eller en kombination av dessa också är kommunikation och att det ofta kan vara en anhörig eller närstående, som känner personen tillräckligt väl, som kan tolka vad personen försöker förmedla. I dessa fall bör också de anhörigas tolkning av stödbehov beaktas.

10. I 5 § finns bestämmelser om bedömningen av servicebehovet och klientplanen.

Behövs följande bestämmelser?

Bestämmelser om bedömningen av servicebehovet för personer med funktionsnedsättning finns i 36 och 37 § i socialvårdslagen (1301/2014).

- X Ja
- Nej
- Tar inte ställning

Bestämmelser om utarbetande av en klientplan och om en egen kontaktperson finns i 39 och 42 § i socialvårdslagen.

- X Ja
- Nej
- Tar inte ställning

I fråga om det sektorsövergripande samarbetet vid bedömningen av servicebehovet och utarbetandet av klientplanen och i fråga om samordningen av servicen iakttas det som föreskrivs i 41 § i socialvårdslagen.

- X Ja
- Nej
- Tar inte ställning

11. Andra observationer om innehållet i 5 §.

Vi är oroliga över att paragrafen endast innehåller hänvisningar till socialvårdslagens bestämmelser om bedömning av servicebehovet och klientplanen. Detta är en betydande försämring jämfört med VALAS-rapporten, i vilken man konstaterade att bedömningen av servicebehovet har en viktig roll för att få till stånd en helhet av tjänster och stöd. Det nuvarande förslaget med hänvisningar till olika lagar gör lagen svår att tillämpa och leder till stor risk för att man vid bedömningen av servicebehovet inte beaktar de behov som personer med funktionsnedsättning har.

Vi föreslår att förslaget till kapitel 2 om bedömning av servicebehovet mm. i VALAS-rapporten i sin helhet tas in den nya speciallagen.

Det är viktigt att servicebedömningen görs med hänsyn till de behov personen med funktionsnedsättning har. För personer med utvecklingsstörning kan detta innebära till exempel användning av alternativ och kompletterande kommunikation, tillräckligt med tid för beslutsfattande samt stöd i att fatta beslut, vilket förutsätter ett särskilt specialkunnande hos den professionella.

Lagförslaget bör kompletteras med en paragraf om hur kompetensen inom specialomsorgen och funktionshindersservicen tryggas inom socialvården. Med beaktande av det stöd som personer med utvecklingsstörning ofta behöver (alternativ och kompletterande kommunikation, stöd i att fatta beslut mm) är det viktigt att myndigheten har den kompetens som behövs för att svara på detta behov.

Vi föreslår att lagförslaget kompletteras med följande:

”En person med funktionsnedsättning har rätt till en kontaktperson.”

Denna person bör ha specialkunnande om personer med funktionsnedsättning och deras behov. Kontaktpersonen ska kunna betjäna på brukarens modersmål och vid behov använda alternativ och kompletterande kommunikation. I de situationer där personen inte själv klarar av att driva sitt ärende bör myndigheten samarbeta med den stödbehövandes anhöriga och/eller närstående.

6 § Beslutsfattande och tillhandahållande av service

Bestämmelser om beslutsfattande som gäller servicen och om verkställighet av besluten finns i 45 och 46 § i socialvårdslagen. På beslutets giltighet och servicens kontinuitet tillämpas det som i 38 § 3 mom. i socialvårdslagen föreskrivs om bestående och långvarigt behov av stöd.

Servicen enligt denna lag ska tillhandahållas så att den till innehåll, kvalitet och omfattning tillgodoser behoven hos personer med funktionsnedsättning och är förenlig med deras intresse, oavsett vilken service som valts, vem som tillhandahåller den eller det sätt den tillhandahålls på. Vid fastställandet och bedömningen av servicens kvalitet beaktas utöver bestämmelserna i denna lag bestämmelserna om servicens innehåll, mål, kvalitet, planering och genomförande i lagen om klientens ställning och rättigheter inom socialvården, socialvårdslagen och lagen om produktion av social- och hälsotjänster.

Landskapet ska se till att den service enligt behov som baserar sig på olika lagar och som tillhandahålls personer med funktionsnedsättning och vid behov deras familjer bildar en samordnad helhet som

tillgodoser syftet med denna lag. Vid behov ska ett beslut om helheten av service fattas med iakttagande av det som föreskrivs i 46 § i socialvårdslagen.

Utöver vad som föreskrivs någon annanstans i lag ska det vid tillhandahållandet av service för barn och unga personer med funktionsnedsättning beaktas deras ålder och utvecklingsnivå, åsikter, familjeförhållanden och övriga nära människorelationer samt delaktighet och möjlighet till verksamhet i den egna omvärlden och närmiljön. Servicen ska tillhandahållas så att den främjar barnens och de unga personernas välfärd och utveckling i enlighet deras individuella färdigheter.

12. Bedöm följande påståenden i anslutning till beslutsfattandet och tillhandahållandet av service:

	Ja	Nej	Tar inte ställning
Bestämmelserna om beslutsfattande är tillräckliga.	☐	☒	☐
	☐		
	☐		
Bestämmelserna om verkställighet av beslut är tillräckliga.	☒	☐	☐
	☐		
	☐		
Bestämmelserna om fastställande och bedömning av kvaliteten på servicen är tillräckliga.	☐	☒	☐
	☐		
	☐		
Bestämmelserna om beaktande av barn och unga personer är tillräckliga.	☐	☒	☐
	☐		
	☐		

13. Andra observationer om innehållet i 6 §.

Vi påpekar att begreppet social- och hälsojourer är otydligt och det är oklart vad som avses. Vi undrar om det rätta begreppet är social- och hälsovårdstjänster?

Det är otydligt vem som tar över de uppgifter som den lagstadgade ledargruppen inom specialomsorgslagen ansvarat för. Till dessa uppgifter hör bl.a. bedömning av behovet av vård mot personens egen vilja. Vem fattar beslut om detta och liknande ärenden? Vi påpekar att dessa beslut behöver bred sakkunskap och kan därmed inte göras av en enskild socialarbetare.

Gällande tjänster för barn med funktionsnedsättning hänvisar vi till slutrapporten för KEHAS-programmet där det konstaterats att utvecklingen av tjänster för barn inte framskridit och att barnens delaktighet och självbestämmande kräver åtgärder. Vi föreslår att 6§ stärks genom att i motiveringarna till denna lag ta in motiveringarna från VALAS-rapportens 8 § om tjänster för barn. Vi påpekar också att barnens situation långt påverkas av hur de stödtjänster som finns inom Lagen om småbarnspedagogik och Lagen om grundläggande utbildning utformas för personer med funktionsnedsättning. I Svenskfinland lades institutionsskolan ned på 1980-talet och tendensen är att svenskspråkiga barn med utvecklingsstörning går mer i inkluderande skola än vad finskspråkiga barn gör. I daghem och skola skapas grunden för ett gemensamt samhälle och separata system redan i tidig ålder leder lätt till separata system för resten av livet. Det är viktigt att barnens möjligheter att gå i inkluderad närskola stöds så långt som möjligt och att samarbetet mellan landskapen (som ansvarar för social- och hälsovård) och kommunen (som ansvarar för grundläggande utbildning och småbarnspedagogik) utvecklas och stärks. Man bör fästa särskild uppmärksamhet vid livsförändringar t.ex övergång från daghem till skola samt flytt från barndomshemmet. I dessa situationer bör man trygga att nödvändiga tjänster fortsätter utan avbrott. Det finns en stor risk för att tjänsterna splittras ytterligare i och med landskapsreformen.

2 kap. Särskild service

I lagen föreskrivs om särskild service som motsvarar det behov av hjälp och stöd som personer med funktionsnedsättning har. Till denna service hör bl.a. färdighetsträning och stöd, personlig assistans, stöd och service för boendet, stöd för tillgängligt boende, kortvarig omsorg och verksamhet under dagtid samt stöd och service för rörligheten.

8 § Färdighetsträning och stöd

Personer med funktionsnedsättning har rätt att få färdighetsträning och stöd som de nödvändigt behöver

- 1) för att öva upp kognitiva eller praktiska färdigheter eller färdigheter som behövs vid social interaktion,
- 2) vid förändringar i livet,
- 3) för att kommunicera,
- 4) för beslutsfattande,
- 5) för att klara ett normalt liv i övrigt.

Syftet med färdighetsträning och stöd är att främja självbestämmanderätten, delaktigheten och förmågan att klara sig självständigt för personer med funktionsnedsättning genom att stärka de egna resurserna hos dessa personer samt deras familjer och närstående. Färdighetsträningens och stödets mål,

innehåll, nödvändig kvantitet och varaktighet och sättet för genomförande bestäms enligt de individuella behov som antecknats i klientplanen för en person med funktionsnedsättning samt enligt personens livssituation.

Färdighetsträning och stöd kan ordnas för familjen eller andra närstående personer till en person med funktionsnedsättning när det behövs för att de mål som i klientplanen angetts för färdighetsträningen och stödet till personen med funktionsnedsättning ska nås.

Familjen eller andra närstående personer till en person med funktionsnedsättning har rätt att få färdighetsträning och stöd i situationer med betydande livsförändringar, om det är nödvändigt för att tillgodose syftet med servicen för personen med funktionsnedsättning.

Färdighetsträning och stöd ges antingen som personlig service eller service i grupp eller som ett led i annan service.

14. Kompletterar bestämmelsen på behörigt sätt den övriga särskilda service som ingår i den föreslagna lagen?

- X Ja
- Nej
- Tar inte ställning

15. Är det klart när bestämmelsen om färdighetsträning och stöd i den föreslagna lagen tillämpas och när bestämmelserna i socialvårdslagen (1301/2014) eller någon annan lag tillämpas? (T.ex. bestämmelsen om social rehabilitering i 17 § i socialvårdslagen)

- Ja
- X Nej
- Tar inte ställning

16. Andra observationer om innehållet i 8 §.

Vi påpekar att ordet ”färdighetsträning” inte motsvarar det finskspråkiga ordet ”valmennus”. Färdighetsträning är snävare och begränsar begreppets innehåll i relation till det finskspråkiga begreppet. Begreppet bör vara träning och stöd på svenska. Om man vill betona träningens natur som färdighetshöjande tjänst bör termen på motsvarande sätt beskriva detta på finska.

8§ innehåller stöd som är grundläggande för personer med utvecklingsstörning såsom främjande av självbestämmanderätt, delaktighet och stöd att klara sig självständigt. Dessa tjänster bör vara subjektiva och ska beviljas enligt denna speciallag. Vi är särskilt oroliga över att personer med lindrig

utvecklingsstörning inte kommer att omfattas av denna speciallag (se ytterligare motiveringar i fråga 7 ovan).

Vi anser att lagen bör kompletteras med bestämmelser om personlig budgetering. FDUV stöder varmt ibruktagandet av personlig budget. I lagförslaget om kundens valfrihet finns bestämmelser om personlig budget. Vi anser att motsvarande bestämmelse bör finnas här, eftersom personlig budgetering är en serviceform som bör vara tillgänglig för alla personer med funktionsnedsättning som omfattas av denna speciallag. Den ska därmed också vara tillgänglig för personer med utvecklingsstörning. FDUV anser att personlig budget inte kan innehålla krav på förmåga att själv eller med hjälp av assistans planera och administrera den personliga budgeten och tjänsterna som köps inom ramen för den. Detta krav är diskriminerande och stänger ute en grupp personer med funktionsnedsättning, det vill säga personer med kognitiva funktionsnedsättningar. Risken är att just de personer som har stort stödbehov och vars självbestämmande ofta är begränsat faller utanför denna stödform. Målet med personlig budget bör vara att skapa en helhet som möter den enskilda personens behov, oberoende av om det är stort eller litet.

9 § Personlig assistans

Personer med funktionsnedsättning har rätt att få personlig assistans när de nödvändigt och upprepade gånger behöver en annan persons hjälp för att klara sig

- 1) i de dagliga sysslorna,
- 2) i arbete, studier och annan verksamhet som främjar delaktighet, eller
- 3) i fritidsverksamhet eller socialt deltagande.

Syftet med personlig assistans är att den ska hjälpa en person med funktionsnedsättning att förverkliga egna val på lika villkor som andra. För att personlig assistans ska kunna ordnas förutsätts det att personen med funktionsnedsättning har resurser att fastställa assistansens innehåll och sättet att genomföra den. I den personliga assistansen kan det som en del av servicen som helhet ingå sådana åtgärder inom hälso- och sjukvården som är nödvändiga för att en person ska klara sig självständigt.

I fråga om de funktioner som avses i 1 mom. 1–2 punkten har en person med funktionsnedsättning rätt att få personlig assistans i den utsträckning det är nödvändigt. Dessutom har en person med funktionsnedsättning rätt att få personlig assistans i fråga om de funktioner som avses i 1 mom. 3 punkten minst 30 timmar per månad, om inte ett lägre timantal räcker till för att tillförsäkra personen nödvändig hjälp.

17. Är bestämmelsen ändamålsenlig?

- Ja
- Nej

○ Tar inte ställning

18. Observationer om innehållet i 9 §.

Vi anser att följande formulering bör slopas:

”För att personlig assistans ska kunna ordnas förutsätts det att personen med funktionsnedsättning har resurser att fastställa assistansens innehåll och sättet att genomföra den på. ”

Vi anser att det nuvarande lagförslaget är diskriminerande och utesluter en grupp av personer med funktionsnedsättning från denna tjänst, det vill säga personer med kognitiva funktionsnedsättningar. Genom att slopa nämnda mening främjas möjligheterna för personer med utvecklingsstörning att få personlig assistans. Den personliga assistansen ska också vid behov omfatta delar av vård, omsorg och tillsyn (inkluderat övervakning), för annars riskerar den helhet av tjänster som personer med utvecklingsstörning har behov av att splittras. Däremot ska personlig assistans inte ersätta professionell omsorg och sjukvård.

Den personliga assistansen ska vara ett alternativ för alla personer med funktionsnedsättning oberoende av diagnos. I och med att det i lagen föreslås att arbetsgivarmodellen förutsätter brukarens samtycke samt att brukaren är lämplig som arbetsgivare innebär detta redan en begränsning. Lagen ger ändå utrymme för att anordna personlig assistans på andra sätt än genom arbetsgivarmodellen, vilket möjliggör att också personer med utvecklingsstörning kan ta del av denna serviceform jämlikt med andra. Den gällande rättspraxisen har visat att personer med utvecklingsstörning sällan beviljas personlig assistans. Om de beviljas gäller det oftast för fritidsaktiviteter men inte för assistans i hemmet. Detta innebär att personer med utvecklingsstörning inte har möjlighet att på jämlika grunder få stöd för det egna livet. Vi hänvisar också till slutrapporten för boendeprogrammet KEHAS, enligt vilken det utvecklats goda modeller för individuellt boende, men fortsättningsvis är boendemodellerna för likformigt utformade och bygger på boende i grupp. Vår erfarenhet är tyvärr att stödet till personer med utvecklingsstörning fortfarande långt ordnas utifrån diagnos, vilket innebär att de inte får den personliga assistans de behöver. Detta är diskriminerande och riktar sig mot en enskild grupp, personer med kognitiva funktionsnedsättningar. Vi påpekar att den ursprungliga tanken bakom den nya funktionshinderlagen var att ta bort den så kallade resursbegränsningen. Den personliga assistansen är en av de viktigaste tjänsterna som möjliggör ett självständigt liv för alla människor. Dagens varierande tolkningsproblem samt skyldigheter på basis av FN:s funktionshinderkonvention ställer vissa krav på den nya lagen och regleringen av personlig assistans. Vi föreslår också att personlig assistans kan genomföras med hjälp av personlig budgetering, också för personer med utvecklingsstörning. FDUV anser även att personlig assistans bör vara avgiftsfri oberoende hur assistansen förverkligas, för att trygga jämlik tillgång till tjänsten.

10 § Tillhandahållande av personlig assistans

Personlig assistans kan tillhandahållas på följande sätt:

- 1) en arbetsgivarmodell, där en person med funktionsnedsättning är den personliga assistansens arbetsgivare,
- 2) en kundsedelmodell, där landskapet ger en person med funktionsnedsättning en kundsedel som avses i lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården för att han eller hon ska kunna skaffa personlig assistans,
- 3) en servicemodell, där landskapet självt eller i samarbete med andra landskap producerar personlig assistansservice eller enligt avtal skaffar dem av andra serviceproducenter.

När landskapet fattar beslut om sätten att tillhandahålla personlig assistans ska landskapet beakta de åsikter och önskemål som personen med funktionsnedsättning har samt det behov av hjälp som fastställts i klientplanen och livssituationen som helhet. Den personliga assistansen ska tillhandahållas så att den främjar tillgodoseendet av självbestämmanderätten och delaktigheten för personen med funktionsnedsättning. Sätten att tillhandahålla personlig assistans och andra social- och hälsovårdstjänster kan kombineras till en helhet som möter hjälpbehoven hos personen med funktionsnedsättning. Av särskilda skäl kan en anhörig eller någon annan närstående person till en person med funktionsnedsättning utses till personlig assistent, om detta tillgodoser intresset för personen med funktionsnedsättning.

Vikariearrangemangen när assistenten är frånvarande och anställningsförhållandet upphör ska antecknas i klientplanen.

19. Är bestämmelsen ändamålsenlig?

- XJa
- Nej
- Tar inte ställning

20. Observationer om innehållet i 10 §.

Vi föreslår följande tillägg till 10 § mom 1:

”Personlig assistans ska tillhandahållas på följande sätt:

- 1) en arbetsgivarmodell, där en person med funktionsnedsättning är den personliga assistansens arbetsgivare,
- 2) en kundsedelmodell, där landskapet ger en person med funktionsnedsättning en kundsedel som avses i lagen om kundens valfrihet inom social- och hälsovården för att han eller hon ska kunna skaffa personlig assistans,
- 3) en servicemodell, där landskapet självt eller i samarbete med andra landskap producerar personlig assistansservice eller enligt avtal skaffar dem av andra serviceproducenter, samt
- 4) personlig budget-modell”

Vi föreslår också att personlig assistans kan genomföras med hjälp av personlig budgetering. Därtill konstaterar vi att brukarstyrd assistans kan vara ett ypperligt sätt att trygga delaktighet och det nödvändiga stöd personen behöver, särskilt för personer med större stödbehov för vilka det kan vara svårt att ta ställning till på vilket sätt stödet ska ges.

11 § Arbetsgivarmodellen för personlig assistans

Arbetsavtalslagen (55/2001) ska tillämpas på anställningsförhållandet mellan den person med funktionsnedsättning som är arbetsgivare och den personliga assistenten.

Arbetsgivarmodellen kan användas om den som blir arbetsgivare kan svara för sina skyldigheter som arbetsgivare och om han eller hon efter att av landskapet ha fått tillräcklig och förståelig information om arbetsgivarens skyldigheter och ansvar samtycker till att vara arbetsgivare. Samtycket ska antecknas i klientplanen.

Landskapet ska enligt behov ge personen med funktionsnedsättning råd och hjälp när det gäller att fullgöra arbetsgivarens skyldigheter och utöva arbetsgivarens rättigheter.

Inom arbetsgivarmodellen ska landskapet betala ersättning för arbetsgivarens lagstadgade avgifter och ersättningar samt för övriga nödvändiga och skäliga kostnader för att vara arbetsgivare. Grunderna för kostnaderna för att vara arbetsgivare och hur kostnaderna ersätts ska antecknas i klientplanen.

21. Är bestämmelsen ändamålsenlig?

- X Ja
- Nej
- Tar inte ställning

22. Observationer om innehållet i 11 §.

12 § Stöd och service för boendet

En person med funktionsnedsättning ska i första hand få stöd för att bo hemma genom service enligt socialvårdslagen samt vid behov genom service enligt denna lag.

En person med funktionsnedsättning har rätt att få stöd och service för boendet i form av sådant serviceboende som avses i 21 § 3 mom. i socialvårdslagen om han eller hon behöver hjälp och stöd nödvändigt och kontinuerligt eller under olika tider på dygnet. Stöd och service för boendet kan också tillhandahållas i personens egen bostad.

I stödet och servicen för boendet ingår hjälp med och stöd för de dagliga sysslorna samt service som behövs för att främja och upprätthålla välfärden och hälsan för personen med funktionsnedsättning samt möjliggöra delaktighet, kommunikation och familjeliv. När det gäller stöd och service för boendet bestäms innehållet, kvantiteten och sättet för genomförande enligt de individuella behov hos personen med funktionsnedsättning som antecknats i klientplanen och enligt hans eller hennes livssituation.

23. Är bestämmelsen ändamålsenlig?

- Ja
- X Nej
- Tar inte ställning

24. Observationer om innehållet i 12 §.

Vi anser att paragrafen måste omarbetas och kompletteras.

Enlig FN-konventionen har alla personer med funktionsnedsättning rätt att välja var, hur och med vem man vill bo. En viss diagnos ska inte tvinga personen att använda en särskild boendeform. Bostaden och servicen ska särskiljas och stödet ska utformas enligt det individuella behovet. Detta var också utgångspunkten i VALAS-gruppens förslag, där utgångspunkten var att personen med funktionsnedsättning får tjänster i sitt eget hem. Stödet och boendet ska särskiljas och tjänsterna utformas enligt det individuella behovet, så att personer med funktionsnedsättning kan bo så som andra.

I det nuvarande förslaget avslutas paragrafen med formuleringen ” Stöd och service för boendet kan också tillhandahållas i personens egen bostad.” vilket leder till tolkningen att denna form av stöd är sekundär i förhållande till andra boendeformer. Den nuvarande formuleringen strider därmed mot FN-konventionens anda och också de förslag VALAS-gruppen lagt fram. Vi hänvisar också till slutrapporten för KEHAS-programmet, i vilken det konstaterades att nedläggningen av institutionsboende kommit igång, men att de använda boendeformerna är för ensidiga och att mångfald saknas. Personer med utvecklingsstörning är fortfarande inte delaktiga i planeringen av hur deras eget boende ska ordnas och som en följd förlitar man sig långt på boende i grupp. FDUV påpekar att gruppboende inte lämpar sig för alla och att tjänsterna alltid ska planeras utifrån det individuella behovet, med beaktande av personens livssituation, egna önskemål och kultur.

Enligt nuvarande tolkning av förslaget har personer med lindrig utvecklingsstörning inte subjektiv rätt till service och stöd i boende enligt denna speciallag, utan hänvisas till socialvårdslagen. Detta är inte ändamålsenligt, dels på grund av att socialvårdslagens tjänster är anslagsbundna och behovsprövade, dels för på grund av att socialvårdslagen kan innehålla kostnader. Formuleringen i denna paragraf innebär vidare i praktiken att personer med funktionsnedsättning endast har subjektiv rätt till stöd för boende enligt socialvårdslagen. Detta innebär att helheten av tjänster och stöd enligt speciallagen inte förverkligas. Personer med funktionsnedsättning måste ha jämlik rätt till stöd och service för boende i sitt eget hem.

13 § Ordnande av boende för barn

Boendet för ett barn med funktionsnedsättning ordnas i första hand med barnets familj på det sätt som föreskrivs i 12 §.

Boendet för ett barn kan ordnas på något annat sätt än med den egna familjen endast om 1) servicen i familjens hem och annat stöd för barnet och familjen inte är lämpliga eller möjliga för en omsorg i enlighet med barnets bästa eller om den har visat sig vara otillräcklig, och 2) barnets boende någon annanstans än med den egna familjen har i enlighet med 5 § bedömts vara förenligt med barnets bästa med tanke på tillgodoseendet av omsorgen om barnet, en balanserad utveckling och välfärd för barnet eller med tanke på barnets hälsa eller säkerhet.

Utöver det som föreskrivs i 6 § 4 mom. ska vid valet av plats för barnets boende särskild uppmärksamhet fästas vid barnets behov och den kompetens som personalen har och som motsvarar behoven, kontakten till familjemedlemmar och andra närstående och upprätthållandet av mänskliga relationer samt kontinuiteten i vården och omsorgen. Barnets boende ska ordnas så att avståndet till den plats där barnet bor inte är ett hinder för att upprätthålla kontakten med barnet närstående personer. Barnets boende någon annanstans än med den egna familjen kan ordnas i form av familjevård eller i en enhet där det samtidigt vårdas högst sju barn.

Om ett barn med stöd av denna lag bor någon annanstans än med den egna familjen svarar föräldrarna och vårdnadshavarna för kostnaderna för underhållet för barnet på det sätt som föreskrivs i lagen om underhåll för barn (704/1975) och lagen om klientavgifter inom social- och hälsovården (734/1992).

25. Hur är det skäl att föreskriva om boende utanför hemmet för barn med funktionsnedsättning?

Bedöm följande påståenden:

Det ska föreskrivas om boende utanför hemmet för barn med funktionsnedsättning som en service enligt

den föreslagna lagen.

- X Samma åsikt
- Annan åsikt
- Tar inte ställning

Det ska föreskrivas om boende utanför hemmet för barn med funktionsnedsättning som en placering inom öppenvården utan omhändertagande enligt barnskyddslagen.

- Samma åsikt
- Annan åsikt
- X Tar inte ställning

Det ska föreskrivas om boende utanför hemmet för barn med funktionsnedsättning både i den föreslagna lagen och i barnskyddslagen på så sätt att den föreslagna lagen är primär.

- X Samma åsikt
- Annan åsikt
- Tar inte ställning

Placering av barn med funktionsnedsättning utanför hemmet ska göras som en placering inom öppenvården utan omhändertagande även för längre tid.

- Samma åsikt
- Annan åsikt
- X Tar inte ställning

Placering av barn med funktionsnedsättning utanför hemmet ska alltid göras i enlighet med principerna och bestämmelserna i barnskyddslagen.

- Samma åsikt
- Annan åsikt
- X Tar inte ställning

26. Vad annat vill ni framföra i anslutning till sådana situationer då ett barn bor någon annanstans än med sina föräldrar eller vårdnadshavare?

Vi anser att utgångspunkten bör vara att barnen ska få växa upp i sin egen familj, med det stöd de behöver på sitt modersmål. Om barnet inte kan bo hos sin familj bör boendet i första hand arrangeras genom familjevård. Om detta inte fungerar kan ett smågruppshem vara ett alternativ. Antal barn på en enhet där det ordnas boende för barn bör högst uppgå till fyra-fem barn. Vi konstaterar att det i Svenskfinland är betydligt mer sällsynt med barn som bor på enheter. Den svenskspråkiga institutionsskolan lades ned på 1980-talet. Vi föreslår att man gör en utredning om vilken inverkan institutionsskolorna har på förekomsten av barn i smågruppshem. På finlandssvenskt håll har handledning, rådgivningen och stödet för småbarn och deras familjer varit välutvecklat, vilket kan vara en orsak till att få svenskspråkiga barn är placerade.

Vi föreslår att tjänster för barn enligt funktionshinderlagen alltid är avgiftsfria för att garantera att barn med funktionsnedsättning får optimalt stöd i rätt tid.

14 § Stöd för tillgängligt boende

Personer med funktionsnedsättning har rätt att få ersättning för skäligen kostnader för ändringsarbeten i den stadigvarande bostad som avses i 12 § samt för redskap och andra tekniska lösningar som gör det möjligt att klara sig självständigt hemma, om de på grund av en begränsning i funktionsförmågan nödvändigt behöver detta stöd i de dagliga sysslorna, för att röra sig eller för att klara sig självständigt i övrigt. Landskapet kan också avgiftsfritt ställa dessa redskap och andra tekniska lösningar till förfogande för personer med funktionsnedsättning.

Som ersättningsgilla kostnader för ändringsarbeten i bostaden anses även skäligen kostnaderna för planering av ändringsarbetena och undanröjande av hinder i bostadens närmaste omgivning.

Redskap och andra tekniska lösningar som gör det möjligt för personer med funktionsnedsättning att klara sig självständigt hemma ska planeras och förverkligas enligt den berörda personens individuella behov. Om en klient själv vill låta utföra eller skaffa i 1 och 2 mom. avsedda ändringsarbeten eller andra redskap och tekniska lösningar som gör det möjligt att klara sig självständigt, ska landskapet på klientens begäran ge klienten en uppskattning av de skäligen kostnaderna som ersätts. Ersättning för ändringsarbeten i bostaden och för anskaffning av redskap och andra tekniska lösningar ska sökas hos landskapet senast inom sex månader från det att kostnaderna uppkommit.

27. Är bestämmelsen ändamålsenlig?

- X Ja
- Nej
- Tar inte ställning

28. Observationer om innehållet i 14 §.

15 § Kortvarig omsorg

Personer med funktionshinder har rätt att få kortvarig omsorg för att trygga nödvändig omsorg och delaktighet samt för att främja välfärden för dem som ansvarar för omsorgen.

Den kortvariga omsorgens innehåll, kvantitet, varaktighet och sättet för genomförande bestäms enligt de individuella behov som antecknats i klientplanen för en person med funktionsnedsättning och enligt personens livssituation.

29. Är kortvarig omsorg en service som behövs?

- X Ja
- Nej
- Tar inte ställning

30. Är det klart när bestämmelsen om kortvarig omsorg i den föreslagna lagen tillämpas och när bestämmelserna i socialvårdslagen (1301/2014) eller lagen om stöd för närståendevård tillämpas? (T.ex. bestämmelsen om hemservice i 19 § i socialvårdslagen)

- Ja
- X Nej
- Tar inte ställning

31. Observationer om innehållet i 15 §.

Tjänsten kortvarig omsorg är viktig för att stöda familjer att ta hand om sina anhöriga med funktionsnedsättning. Alternativa stödformer är dyrare både ur ett ekonomiskt och ur ett humant perspektiv och tjänsten bör därför vara subjektiv. Därtill hjälper den kortvariga omsorgen den stödbehövande att vänja sig vid att vara borta från sin familj, vilket kan stöda på vägen till ett mer

självständigt liv. Utgångspunkten bör vara att den kortvariga omsorgen ordnas i brukarens närmiljö och inte på institution.

Vi föreslår också att kortvarig omsorg ska kunna omfattas av systemet med personlig budgetering och kundsedel.

16 § Verksamhet under dagtid

Personer med funktionsnedsättning har rätt till verksamhet under dagtid när de på grund av sin begränsning i funktionsförmågan behöver särskild service som tryggar social interaktion och delaktighet samt upprätthåller funktionsförmågan och när social rehabilitering enligt 17 § i socialvårdslagen, verksamhet i sysselsättningssyfte enligt 27 d § i 1982 års socialvårdslag (710/1982) eller arbetsverksamhet enligt 27 e § i den lagen eller arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte enligt lagen om arbetsverksamhet i rehabiliteringssyfte (189/2001) inte är lämplig och tillräcklig service i förhållande till personens servicebehov. Landskapet har inte någon skyldighet att ordna verksamhet under dagtid för personer som får sin huvudsakliga försörjning av ålderspension.

Verksamhet under dagtid ska ordnas fem dagar i veckan eller mer sällan enligt det individuella behovet hos personen med funktionsnedsättning. I verksamheten under dagtid ingår de resor som hör till servicen.

32. Är bestämmelsen ändamålsenlig?

- Ja
- X Nej
- Tar inte ställning

33. Observationer om innehållet i 16 §.

Om den så kallade TEOS-lagen (stöd av arbetslivsdelaktigheten inom socialvården) inte framskrider föreslår vi att denna lag omfattar också en paragraf angående stöd av arbetslivsdelaktighet samt arbete med stöd.

Det finns en risk att en stor del personer med lindrig utvecklingsstörning inte omfattas av verksamhet som stöder arbetslivsdelaktighet. Därtill bör ersättningen av reskostnader, som uppstår på grund av deltagande i verksamhet som stöder arbetslivsdelaktighet ingå.

Verksamhet under dagtid ska ordnas utgående från det individuella behovet, vid behov fem gånger i veckan.

17 § Stöd och service för rörligheten

Möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att röra sig tillgodoses i första hand som en del av den tillgängliga allmänna kollektivtrafiken. Användningen av allmän kollektivtrafik ska vid behov stödjas och kompletteras med de sätt att ordna stöd för rörligheten som anges i 23 § 3 mom. i socialvårdslagen. Om inte de sätt att ordna stöd för rörligheten som anges i socialvårdslagen är tillräckliga och lämpliga för att trygga möjligheterna för en person med funktionsnedsättning att röra sig, ska denna lag tillämpas.

En person med funktionsnedsättning har rätt att få stöd och service för rörligheten som individuell färdtjänst med taxi, invalidtaxi eller ett annat motsvarande fordon när personen inte kan tillförsäkras möjligheter till rörlighet på något annat sätt. Färdtjänsten ska kompletteras med ledsagarservice om det är nödvändigt för att personen ska klara resan.

Syftet med stödet och servicen för rörligheten är att göra det möjligt för personer med funktionsnedsättning att röra sig i anslutning till

- 1) arbete,
- 2) studier,
- 3) verksamhet under dagtid och annan verksamhet som främjar delaktighet,
- 4) fritidsverksamhet, socialt deltagande och annan verksamhet som hör till ett normalt liv.

34. Tillförsäkrar bestämmelsen möjligheten för en person med funktionsnedsättning att röra sig?

- XJa
 Nej
 Tar inte ställning

35. Andra observationer om innehållet i 17 §.

18 § Tillhandahållande av stöd och service för rörligheten

Vid bedömningen av mängden och den regionala omfattningen av den färdtjänst som avses i 17 § 2 mom. ska det behov av att röra sig som en person med funktionsnedsättning har, annan tillgänglig service och resans syfte beaktas. Vid bedömningen ska dessutom beaktas det offentliga stöd som erhållits för en bil som en person med funktionsnedsättning använder och som lämpar sig för personens behov av att röra sig.

Färdtjänst till arbete, studier och verksamhet under dagtid eller annan verksamhet som stöder delaktighet ska ordnas i den omfattning som nödvändigt behövs för dem. Färdtjänst för fritidsverksamhet, socialt deltagande och annan verksamhet som hör till ett normalt liv ska ordnas så att personen kan göra minst 18 enkelresor per månad inom den kommun där personen är bosatt eller en närbelägen kommun. Resorna för personer som är berättigade till färdtjänst ska samordnas så att de görs med samma färdmedel, om samordningen inte medför en oskälig förlängning av restiden eller andra oskäliga olägenheter för den serviceberättigade.

Landskapet kan som alternativ till färdtjänst ställa en bil till förfogande för personen med funktionsnedsättning eller bevilja ekonomiskt stöd för anskaffning av en bil, om det behov av färdmedel för funktioner som hör till ett normalt liv som begränsningen i funktionsförmågan medför är omfattande och av fortlöpande natur.

Om en person med funktionsnedsättning har tillgång till en bil som avses i 3 mom. eller en sådan med tanke på behovet av rörlighet lämplig bil som vid anskaffningen har fått annat offentligt stöd har personen rätt att få minst sex enkelriktade resor i månaden för fritidsverksamhet, socialt deltagande och annan verksamhet som hör till ett normalt liv, om inte ett mindre antal är tillräckligt för att trygga nödvändig rörlighet. Arbets- och studieresor ska också i dessa fall ordnas i enlighet med 2 mom.

36. Är bestämmelsen ändamålsenlig?

- X Ja
- Nej
- Tar inte ställning

37. Observationer om innehållet i 18 §.

Det är viktigt att man utreder om personer med utvecklingsstörning har förmåga att använda systemet med samordnade transporter. Systemet lämpar sig inte för alla och för många personer behövs det mycket individuella lösningar. Samordningscentralerna bör också kunna betjäna på svenska inom de tvåspråkiga landskapen. Om servicen på svenska inte fungerar finns det en risk att svenskspråkiga personer med funktionsnedsättning inte kan använda sig av tjänsten.

Vidare föreslår vi att tidsfristen för färdtjänstresor är längre än en månad till exempel 54 st/ 3 mån eller 72 resor/ 4 månader. Detta ökar inte antalet resor och därmed inte heller kostnaderna för tjänsten. Däremot möjliggör detta mer flexibilitet i den stödbehövandes liv. Genom en mer flexibel tidsfrist för resor kan användningen av färdtjänst bättre anpassas enligt den stödbehövandes behov, som kan variera på grund av till exempel årstid. Vi hänvisar till VALAS-arbetsgruppens slutrapport där det konstateras att det är ytterst viktigt att garantera flexibla lösningar för personer med funktionsnedsättning, eftersom deras liv i sig redan är mycket begränsande t.ex. på grund av ett begränsat antal resor. Det bör också vara möjligt att erhålla skälig ersättning för resor till t.ex. sommarstugan, eftersom det kan anses höra till den finländska livsstilen.

I samband med landskapsreformen är det viktigt att omdefiniera vilket område färdtjänsten gäller på, så att den stödbehövande har möjlighet att använda sig av landskapets tjänster (inkl. social- och hälsovård, affärer, kultur) jämlikt med andra. I dagens läge är det långt kommungränserna som bestämmer området som färdtjänsten gäller på. Detta område motsvarar nödvändigtvis inte de naturliga pendlingsområdena i regionen och medför oskäliga svårigheter för personer med funktionsnedsättning, som är beroende av färdtjänst för att förflytta sig.

19 § Ekonomiskt stöd

Landskapet kan ersätta personer med funktionsnedsättning för kostnaderna för anskaffning av redskap och andra tekniska lösningar som de behöver för de dagliga funktionerna, för att röra sig, för att kommunicera eller för fritidsaktiviteter och som inte ingår i medicinsk rehabilitering inom hälso- och sjukvården. Dessutom kan landskapet ersätta extra kostnader för anskaffning av sådana kläder och sådan specialkost som behövs på grund av funktionsnedsättningen eller sjukdomen.

Av kostnaderna för anskaffning av redskap och andra tekniska lösningar som en person med funktionsnedsättning behöver för de dagliga funktionerna, för att röra sig, för att kommunicera eller för fritidsaktiviteter ersätts hälften, om det inte med hänsyn till ett individuellt behov och hans eller hennes livssituation som helhet finns särskilda grunder för att höja eller sänka ersättningen. Kostnadsbeloppet bedöms enligt de faktiska kostnaderna. Kostnaderna för sådana ändringsarbeten på redskap av standardmodell eller på andra tekniska lösningar samt i en bil eller ett annat färdmedel som är nödvändiga på grund av en begränsning i funktionsförmågan ersätts till fullt belopp inom anslagsramarna.

Vid bedömningen av behovet av ekonomiskt stöd för anskaffning av en bil eller ett annat färdmedel ska det behov av att röra sig som personen med funktionsnedsättning har samt hans eller hennes möjligheter att anlita allmän kollektivtrafik eller annat stöd och annan service för rörligheten beaktas. Ekonomiskt stöd för anskaffning av en bil eller ett annat färdmedel kan beviljas om det behov av färdmedel för funktioner som hör till ett normalt liv som begränsningen i funktionsförmågan medför är omfattande och av fortlöpande natur.

Genom förordning av statsrådet får det vid behov utfärdas närmare bestämmelser om godtagbara kostnader och om andra omständigheter som påverkar hur ersättning enligt 1 och 2 mom. bestäms.

38. Observationer om innehållet i 19 §.

3 kap. Ändringssökande

39. Observationer om bestämmelserna i 3 kap.

4 kap. Särskilda bestämmelser

40. Observationer om bestämmelserna i 4 kap.

41. Vad annat vill ni framföra i anslutning till lagförslaget?

Vi anser det beklagligt att beredningsmaterialet enbart finns på finska. Det försvårar dels utlåtningsprocessen, men framförallt tillämpningen i framtiden och kan leda till olika tolkningar av lagen. ånga Det är viktigt att också detaljmotiveringarna översätts till svenska.